

Material informacyjny nt. rozmieszczenia na terytorium RP amerykańskiej bazy systemu obrony przeciwrakietowej

1. Ogólne informacje o systemie obrony przeciwrakietowej USA w Europie

Polska i USA kontynuują współpracę w zakresie obrony przeciwrakietowej (MD). W jej ramach, w 2018 r. planowane jest rozmieszczenie w kompleksie wojskowym nr 6039 w Redzikowie bazy MD (Bazy). Zapewni ona obronę Polski i dużej części terytorium Sojuszu Północnoatlantyckiego przed atakiem rakietami balistycznymi, przede wszystkim z kierunku bliskowschodniego. Baza będzie miała charakter *stricte* defensywny.

USA przyjęły założenie stopniowego rozwoju MD w Europie (tzw. EPAA – *European Phased Adaptive Approach*), dostosowanego do wzrostu zagrożeń raketowych. Z tych względów rozmieszczenie elementów EPAA zostało podzielone na etapy. Każdy kolejny z nich wnosi nowe, ulepszone zdolności MD, w tym:

- faza pierwsza – rozmieszczenie w Turcji mobilnego radaru w 2011 r. i okrętów z systemem MD (tzw. *Aegis*) na Morzu Śródziemnym. Od 2014 r. okręty te stacjonują w Hiszpanii;
- faza druga – rozmieszczenie bazy MD w Rumunii od 2015 r. (wersji lądowej systemu, tzw. *Aegis Ashore*);
- faza trzecia – rozmieszczenie Bazy MD w Polsce od 2018 r. (*Aegis Ashore*).

Wspólnie z pozostałymi elementami EPAA, Baza w Redzikowie będzie stanowić amerykański wkład do rozwijanego systemu obrony przeciwrakietowej NATO (tzw. NATO BMD).

Rozwój EPAA, w tym przygotowania do rozmieszczenia systemu w Polsce, postępują zgodnie z harmonogramem. Budowa Bazy ma silne poparcie władz RP i USA. Niezmiennosc i wolę realizacji planów rozmieszczenia systemu w Redzikowie podkreślił m.in. Prezydent B. Obama podczas czerwcowej wizyty w Polsce.

Strona amerykańska zamierza rozpocząć prace budowlane w Bazie w 2016 r., natomiast w 2018 r. ma ona osiągnąć gotowość bojową. Obecnie USA, przy wsparciu RP, prowadzą prace projektowe i przygotowawcze do rozmieszczenia Bazy. Wraz ze zbliżaniem się terminu rozmieszczenia instalacji, częstotliwość prac na jej terenie będzie rosła.

2. Podstawy prawne rozmieszczenia Bazy w Polsce

Konsultacje ws. rozmieszczenia w Polsce elementu amerykańskiego systemu obrony przeciwrakietowej prowadzone były od 2002 r. Zakończyły się one podpisaniem 20 sierpnia 2008 r. *Umowy między Rządem RP a Rządem USA o rozmieszczeniu na terytorium RP antybalistycznych obronnych rakiet przechwytyjących* (zwanej dalej Umową o Bazie). Po podpisaniu, Umowa nie została przekazana do ratyfikacji z uwagi na zapowiadany przez obejmującą władzę w USA Administrację Prezydenta B. Obamy kompleksowy przegląd systemu obrony przeciwrakietowej USA.

W jego wyniku, 17 września 2009 r. USA ogłosiły decyzję o modyfikacji architektury systemu MD w Europie. Jednocześnie USA i RP potwierdziły gotowość kontynuacji współpracy w dziedzinie MD na podstawie Umowy o Bazie, po jej dostosowaniu do nowego rodzaju systemu planowanego do rozmieszczenia w RP. Zmian w Umowie o Bazie dokonano poprzez Protokół zmieniający, który przyjęto w dniu 3 lipca 2010 r. w Krakowie. Miały one charakter techniczny, umożliwiający rozmieszczenie w Redzikowie systemu innego niż pierwotnie zakładany, wykorzystujący pociski typu *Ground-Based Interceptors* (GBI).

Umowa o Bazie, wraz z Protokołem, weszła w życie 15 września 2011 r. Reguluje ona podstawowe zagadnienia prawne dotyczące rozmieszczenia instalacji w Polsce, w tym: status oraz zasady budowy i funkcjonowania Bazy (m.in. potwierdza, iż pozostanie ona naszą własnością i pod polskim dowództwem) Jednym z najważniejszych postanowień Umowy jest

zobowiązanie Stanów Zjednoczonych do zapewnienia bezpieczeństwa i obrony RP przed atakiem raketami balistycznymi przy użyciu amerykańskiego systemu MD.

3. Przewidywane korzyści z rozmieszczenia Bazy w Polsce

Współpraca w ramach rozmieszczenia systemu MD jest jednym z kluczowych elementów partnerstwa strategicznego RP-USA. Rozmieszczenie Bazy w Polsce będzie miało wymierne korzyści strategiczne i obronne:

- strategiczne – głównie poprzez wzmocnienie bezpieczeństwa RP oraz całego regionu dzięki rozmieszczeniu istotnej infrastruktury wojskowej USA w naszym kraju. Baza, wraz z analogiczną bazą MD w Rumunii, stanowiąc będą pierwsze tak znaczące wojskowe instalacje amerykańskie w Europie Środkowej. Wpisuje się to jednocześnie w polskie oczekiwania przedstawiane na forum NATO dotyczące rozmieszczenia stałej sojuszniczej infrastruktury wojskowej w naszym kraju;
- obronne – przede wszystkim zapewnienie obrony przed raketami balistycznymi oraz funkcji odstraszania. Baza w Redzikowie, rozwijany przez RP system obrony powietrznej ze zdolnościami MD i systemy naszych sojuszników z NATO będą się wzajemnie uzupełniać, wzmacniając obronę Polski przed szerokim spektrum zagrożeń raketowych.

Ponadto, ze względu na stacjonowanie żołnierzy USA, ewentualny atak na Bazę byłby atakiem na Siły Zbrojne Stanów Zjednoczonych. Istotnie zmniejsza to prawdopodobieństwo takiego ataku, jednocześnie ogólnie zwiększając poziom bezpieczeństwa Bazy i regionu.

4. Ograniczenia w użytkowaniu terenów i przestrzeni powietrznej wokół Bazy w Polsce

Zgodnie z zapisami Umowy o Bazie, strona polska zobowiązana jest do zapewnienia, że wykorzystanie terenów oraz przestrzeni powietrznej wokół Bazy będzie umożliwiało efektywne funkcjonowanie systemu obrony przeciwrakietowej. Zakłócenia w pracy systemu prowadziłyby do ograniczenia możliwości jego działania, co zmniejszyłoby poziom obrony, który Baza będzie zapewniać Polsce i dużej części Europy.

Obecnie MON wraz z USA finalizuje prace nad określeniem ograniczeń, których wprowadzenie jest niezbędne dla właściwego funkcjonowania Bazy. Zostaną one określone w *Porozumieniu wykonawczym o użytkowaniu terenów i przestrzeni powietrznej wokół Bazy* (Porozumienie). Prace w tym zakresie są w zaawansowanej fazie (szczegółowy wykaz planowanych ograniczeń zawiera załącznik nr 1). Celem tych prac było określenie ograniczeń w sposób niewpływający istotnie na funkcjonowanie mieszkańców oraz na rozwój gospodarczy i infrastruktury terenów, których dotyczą.

Planowane ograniczenia obejmą m.in. wysokość zabudowy, poziom promieniowania elektromagnetycznego i rozmieszczanie turbin wiatrowych w okolicach Bazy. Wypracowane rozwiązania nie wpłyną negatywnie na rozwój gospodarczy i funkcjonowanie mieszkańców regionu. Istniejąca infrastruktura w okolicach Bazy pozostanie w obecnym kształcie. Ponadto funkcjonowanie systemu będzie w pełni zgodne z polskimi normami bezpieczeństwa, zdrowia i ochrony środowiska.